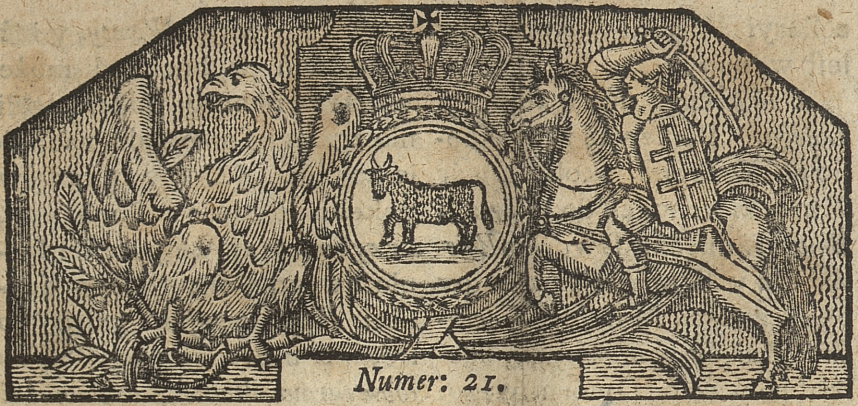

Numer: 21.

GAZETA WARSZAWSKA

w Sobotę dnia 14. Marca Roku 1778.

Z Warſzawy dnia 14. Marca. Od *Porty Ottomańſkiey* Poſeł, *Numan-Bey*, przez ſiedm prawie mieſięcy (od dnia 14. Sierpnia aż do dnia 12. Marca) przy naſzym Dworzę przebywſzy, w przeſzły Czwartek rano po godzinie 9. z tuteyſzey Stolicy na powrót do *Carogrodu* wyiechał. Przez cały czas ſwoiego tu przebywania, umiał On *Azyatycką* powagę z *Europeyſką* grzecznością poiednać; a oświadczonych tu ſobie przyiaźni y ludzkości tak był wdzięczny y czuły, iż z tuteyſzemi ſwemi przyiaciołami, nie bez łez przy odieździe żegnałſię. Wyiechał z tąd, zoſtawiwſzy po ſobie piękny nam przykład, tak przyſtoynych obyczaiow, iako też ściſłego Religii ſwoiey (zwłaſzcza w Poſtach y kilkokrotnych codzień iawnie nawet odprawowanych Modlitwach) przepiſów zachowaniu.

Krol JMość P. N. Miłości: względny, zawſze na cnotę y na zaſługi Obywatelów, onegdayſzego dnia JmśćPanu *Mirbachowi* Staroście *Gitańſkiemu* y *Pruſzelſkiemu* Tytuł Konſyliarza ſwego Taiemnego łaſkawie konferować raczył; ktoremu też potrzebny na to Doſtoieńſtwo Przywiley z Kan-

cellaryi Wielkiey Koronney iest wydany.

Z Wyżſzego Renu dnia 13. Lutego. Ponieważ rozgłoſzono po *Niemczech*, iakoby Dwór *Francuſki* wchodził do podziału *Bawaryi* między Dworem *Wiedeńſkim* y *Maynheymſkim*; z tey okoliczności, Miniſter *Francuſki* zoſtaiący w *Manheymie*, odebrał rozkaz od Dworu ſwego, aby z tego rozumienia wſzyſtkich wyprowadził, oświadczaiąc: „ iż chociaż pomienione „ dwa Dwory, przed śmiercią „ ieſzcze Elektora *Bawarſkiego* „, oznaymiły Krolowi „ *Francuſkiemu* o chęci zawar- „ cia między ſobą Traktatu; „ odpowiedziano im iednak, „ że Krol *Francuſki*, iako Gwa- „ rant Traktatu *Weſtfalſkiego*, „ dołoży wſzelkiego ſtarania, „ aby ſię ſpokoyność w *Imperium* „ zachowała. W „ krótce potym Elektor *Bawarſki* „ umarł, pomienione „ zaś dwa Dwory Traktat po- „ działu *Bawaryi* dnia 3. Sty- „ cznia w *Monachium* między „ ſobą zawarły, nic o tym „ *Francyi* nieoznaymuiąc; za- „ czym *Francya*, ani *directè*, „ ani *indirectè* do tego Trakta- „ tu nieprzyłożyłaſię. „ Ten *Bawaryi* podział, chociaż całe prawie poruſzył *Niemcy*, y iuż lada dzień wybuchnąć może wielki woienny pożar; atoli nie zgaſła ieſzcze cale nadzieia pokoiu. Jeżeli y tą razą, w pokoiu ieſzcze zoſtaniemy, przybędzie nowe potwierdzenie owego Politycznego Zdania: *Bądź zawſze gotow do woyny; a zawſze uczyniſz ſam ſobie ſprawiedliwość, bez boiaźni woyny.*

Z Brunświckiego dnia 22. Lutego. Xiąże Jmość Naślednik Naſz, nieuſtannie dotąd przy boku J. K. Mci w *Potzdam* zoſtaie, y pewnie oſobną iaką Dywizyą pod Kommendą ſwoią mieć będzie, ieśliby do woyny przyiść miało. *Z Brandeburſkiego* mamy wiadomość, iż całey iuż piechoty y iazdy urlopowanym na 1. dzień Kwietnia u Chorągwi ſwoich ſtawić ſię nakazano. Graf Von *Görtz* w charakterze Pełnomocnego Miniſtra Króla Jmci *Pruſkiego* w *Monachium* iuż ma ſię znaydować.

Z Londynu dnia 13. Lutego. Przeſzłego piątku, na naznaczoną do weyrzenia w Stan Narodowy Kommiſſyą, wezwano przednieyſzych Kupcow, którzy pod przyſięgą twierdzili, że od Wyroku

Parlamentowego, handlu z *Ameryką* zakazuiącego, na 800. Statków Kupieckich *Amerykanie Anglikom* zabrali; z tych zaś 170. tylko odzyſkano, reſzta zupełnie zgineła; z których każdy naymniey po 4,000 F. S. ſzacuiąc, na 2. Milliony F. S. ſzkody ſame prywatne oſoby poniosły. Ukazywali potym na oko ciż Kupcy, utratę długów *Amerykańſkich* do 2. Millionow F. S. dochodzących; wyſokie podwyżſzenie ceny ſraktu y płacy Maytkow y towarow ſamych; proporcyą wywozu y przywozu dawnieyſzego z nnieyſzym porównanego; warunków do dwóyga y tróyga więcey niż przedtym podnieſienie; tak dalece, że z tego ich świadectwa zdaieſię Handel naſz być barzo bliſkim upadku.

Wczora w *Londynie* y *Weſtminſterze* zakładałoſię na 100. przeciwko 25. Oſobom, że woyna przeciwko *Francyi* we 4. naydaley Mieſiącach ogłoſzona będzie. Słychać, że Generał *Burgoyne* przed końcem Parlamentu niepowróci; drudzy zaś mówią, że na febrę zapadſzy umarł. Podług *Boſtońſkiego* iednego Liſtu, w *Nowey Anglii* do 40,000. F. S. na pomnożenie woyſk *Amerykańſkich* przez Subſkrypcye zebrać miano.

Z Leydy dnia 14. Lutego. Czytamy w Liſtach *Paryſkich*, że Ceſarz Jmść chcąc mieć część Xięſtwa *Bawarſkiego* przyległą ſwym Páńſtwom aż do *Dunaiu*, ma zaſpokoić pretenſye *Francuſkie* pieniężne do zgaſłego Domu Elektorſkiego, uſtępuiąc Królowi Jmci *Francuſkiemu* niektóre miaſta w *Flandryi*, iako to: *Menin*, *Ipres*, a podobno y *Tournay*, &c: Król zaś Jmść *Pruſki* przyłączy do ſwych Kraiow w Cyrkule *Weſtfalſkim*, Xięſtwa *Juliers* y *Berg*; przez które ułożenia Xiąże Jmość Elektor *Palatinus* zoſtałby ſię bez kłótni tak przy ſwych dawnych, iako y nowo-nabytych właſnościach.

Z Rzymu dnia 15. Lutego. Na żądanie Królowey *Portugalſkiey*, dawniey iuż dane było pozwolenie na całe tameczne Króleſtwo do obchodzenia Swięta *Serca Jezuſowego* z Pacierzami Kapłańſkiemi y Mſzą S. ták iak w *Rzymie* ſamym y po innych mieyſcach

obchodzą. Teraz nową w tey mierze łaſkę dla teyże Pobożney Monarchini oświadczył Ociec S. gdy przyſłane od niey nowe o tymże Swięcie Pacierze Kapłańſkie y Mſzą S. ſam przeyrzeć y potwierdzić raczył.

Biedny ów P. Mikołay *Biſchi*, w ciężką teraz o złe y niewierne za przeſzłego Panowania około zboża w Pańſtwie Papieſkim rozporządzenie kalkulacyą wpędzony, podał Suplikę do Kardynała *Rezzonico*; w którey uznaie iuż, iż dłużnym *Kamerze Apoſtolſkiey* zoſtał, y że całego ſwego bogatego maiątku odſtępuie; ale o to tylko upraſza, aby był od Oyca S. tak na dalſze ſwe życie opatrzony, gdyby go oſtatnie ubóſtwo do żebraniny nie przymuſzało. Mówią, że Ociec S: podał iego Suplikę tey Kongregacyi, która też Sprawę oſtatecznie ſądziła; ta zaś z ſprawiedliwey ſurowości ſwego Wyroku nic przeto nie odmieniła: iakoż Kapitał tegoż P. Mikołaia *Biſchi* na 65,000. *Szkudow* wynoſzący, w tuteyſzey Stolicy *in Monte Pietatis* złożony, iuż ieſt ſkonfiſzkowany. Wielu ſię ta dziwuie tak wielkiey tego winowaycy śmiałości, iż pomienioną Summę (wiemy iuż iak zebraną) w tuteyſzey Stolicy ważyłſię ſkładać; wſzakże przypomnieć trzeba, że on miał od s. p. niebofzczyka Papieża powſzechną Kwitacyą z ſwoiego Urzędu: ale że podpiſanie tey Kwitacyi, ſtałoſię w tenczas, gdy niebofzczyk *Klemens XIV.* oſtatnich życia mieſięcy przez ciężką chorobę niebył iuż przy ſobie; przeto iak inne, tak y ten podpis, w tymże czaſie uczyniony, zaraz na początku teraźnieyſzego Panowania za nieważny ieſt ogłoſzony.

Prałat *Angeletti*, nieſzczęśliwym przypadkiem od dwuch zbiegłych y między ſobą ſtartych karet ciężko na ulicy ſkaleczony y zraniony, od tychże ran niedawno umarł. Przyſzedł on był do tak wyſokiego Stopnia przeto, iż podczas zaprzeſzłego *Conclave*, miał ſzczęście znaydowaćſię na uſługach Kardynała *Ganganelli* na Papieſtwo podówczas podwyżſzonego. Za bratem iego rodzonym, rodzona ieſt ſioſtra P. Mikołaia *Biſchi*.

Numer. 21.

SUPLEMENT
DO GAZETY WARSZAWSKIEY
w Sobotę dnia 14. Marca Roku 1778.

Z Auszpurga dnia 19. Lutego. Xiąże Jmść Elektor *Palatinus*, y od Cesarzowey Jeymci Królowey y od Krola Jmci *Pruskiego* odebrał Listy pełne oświadczeń przyiaźni. Niewiadomo ieszcze, iaki koniec będą miały pretensye Dworu *Saskiego* do Dóbr s. p. Elektora *Maximiliana*; to iednak pewna, że *Bawarya* będzie podzielona, y powszechne wszystkich mniemanie iest, że Domowi *Austryackiemu* dostaną się, *Bawarya-Niższa* zamykaiąca Regencyą *Straubingską* y *Landshutską* z Hrabstwem *Cham*, y powiatem *Scharding*: Hrabstwo *Mindelheim* z przynależytościami leżącemi w *Szwabach*; Lasy *Schwartzach* z Powiatem *Amberg* w *Palatynacie-Wyższym*, y z drugim Powiatem *Wald-Saxen* w teyże Prowincyi, graniczącym z Powiatem *Egrą* w Królestwie *Czeskim*. Kraie należące pierwiey do Linii *Straubingskiey*, a teraz spadaiące na Dom *Austryacki*, zamykaią prawie połowę Xięstwa *Bawarskiego*, oprócz pomienionych Powiatow w *Szwabach* y *Palatynacie-Wyższym* leżących. Rachuią tam na 600. tysięcy Obywatelow, a dochody roczne na 4. Milliony Złotych *Niemieckich* czynić maią. Nigdy się niespodziewano, żeby to ustąpienie tak znaczne być miało, y przeto (iak dowiaduiemy się) ułożenie takiego Podziału nie teraz dopiero się poczeło. Za rzecz pewną maią, że Cesarz Jmść począł był ten Interes ieszcze za życia Xiążęcia Elektora *Bawarskiego*, pod czas Wizyty, z ktorą był u niego; lubo ten Proiekt niebył zupełnie dokończony, ponieważ s. p. Elektor dalekim się za-

wſze od tego ukazywał. W Liście iednym z *Wiednia* czytamy, że Ceſarzowa Jeymć Królowa kazała wſzyſtkich Niewolników w Więzieniach tego Miaſta za Długi oſadzonych wypuścić, z przyczyny tak znacznych Dóbr, które doſtałyſię Dworowi *Wiedeńſkiemu* bez naymnieyſzego krwi rozlania.

Z Zwey-Bruk dnia 9. Lutego. Xiąże Jmość naſz Panuiący znayduieſię od dnia 3. tego Mieſiąca w *Monachium.* Baron *de Görtz* Miniſter Króla Jmci *Pruſkiego* przybył tu dnia zawczorayſzego o 5. godzinie wieczorney, y 3. godziny zabawiwſzy, wyiechał do *Paryża.*

Z Włoch dnia 7. Lutego. W Zbroiowni Okrętowey *Weneckiey* dniem y nocą koło budowy Statków pracuią; a że niewiadomy cale cel ieſt tych rynſztunkow, na rozmaite tu myśli z tey okoliczności Politycy naſi wpadaią.

Z Paryża dnia 16. Lutego. Xiąże Jmość *de Chartres* wyiechał do *Breſt*, niemaiącyſię tam dłużey bawić, nad ieden mieſiąc. Przygotowania Morſkie w *Portach Bretanii* coraz ſię większe ukazuią. Posłano niedawno do *Breſt* 6. tyſięcy Maytków. Trzy Okręty woienne, które teraz popłyneły, wzieły żywności na 3. mieſiące; cztyry zaś Statki od Eſkadry J. P. *Duchaffault*, ktòre kazano znowu uzbraiać, maią ſtać w gotowości na pierwſzy rozkaz. Prócz tego, maią ieſzcze uzbraiać ieden Okręt od 80. harmat y 6. Fregat. Pewna zaś rzecz ieſt, że Król Jmość, złożywſzy Radę Stanu, kazał napiſać do Margrafa *de Noailles*, ſwego Posła w *Londynie*, żeby przełożył Dworowi tamecznemu wſzyſtkie ſzkody, ktòre Officerowie *Angielſcy* czynią w Handlu *Francuſkim*, y razem żeby ſię dopominał o przywrócenie Statkow, które bez przyczyny zabrano. W tymże czaſie wyſłano rozkazy, żeby Granice Krolestwa naſzego były oſadzone woyſkiem, y żeby Pułkownicy powracali do ſwych Reymentow. Wnoſzą więc za rzecz pewną, że ieżeli odpowiedź Dworu *Londyńſkiego* niebędzie

dostateczna, będą zakładane Obozy w Prowincyach Nadmorskich dla zasłonienia od Floty *Angielskiey*, która (iak słychać) ma wynisć pod Kommendą Admirała *Keppel.*

Z Czech dnia 19. Lutego. Niebarzo tuszyć sobie o pokoiu możemy, patrząc na wielkie obroty, które w woyskach po całym Królestwie rozłożonych nad zwyczay teraz wielkie widzieć się daią. Do *Pragi* w tych dniach znaczną liczbę ludzi łożnych, do pakowania y posług Artyleryi wyznaczonych przysłano. Równie burzliwe ze *Szląska* dochodzą nas wiadomości. Już tam wielką furażów kwotę po niektórych mieyscach nakazano.

Z Wiednia dnia 4. Lutego. Nowy y pierwszy *Brüński* Biskup, Graf *Ehoryński*, bawiśię teraz w *Rzymie*, y aż w Maiu do *Brünn* powróci na *Installacyą*, do którey wszelkie iuż poczyniono przygotowania. Tameczna Kollegiata Katedrą uczyniona będzie; na co 5,000. Złotych Cesarzowa Jeymość ofiarowała, y pozwoliła, żeby z *Po-Jezuickiego* Kościoła co naykosztownieysze ozdoby pobrano, y apparaty poprzenoszono. Nowe Arcy-Biskupstwo *Ołomuńskie*, z Biskupstwa teraz erygowane, corocznie Biskupowi *Brünskiemu* po 2,000. Złotych ma płacić.

Z Kopenhagi dnia 10. Lutego. Z podanego niedawno Regestru handlowey Zeglugi pokazałosię, że z *Duńskich* Wysp w *Ameryce*, *S. Krzyża*, *S. Tomasza y S. Jana* w przeciągu Roku 1777. z towarami różnemi 41. Okrętów naszych tu zawinęło, a ieden do *Norwegii* udałsię. Przez tenże Rok, iak na naszym Cle porachowano, 9,047. Okrętów tam y sam *Zundem* przeszło. Srzednich lat wieku tego, rok na rok licząc, po 4. do 5000. tylko ich przechodziło. Za niesłychaną zaś rzecz poczytano 1752. Roku, że liczba onych aż do 6,000. urosła była. Znać tedy ztąd, iaki wzrost bierze żegluga; iaki zaś daley wezmie, ztąd można miarkować, iż iuż y *Francuskie* y *Hiszpańskie* y *Portugalskie* Okręty, o których ledwo tu słychać było dawniey, licznie się ukazywać poczęły. *Rossyiskich* także y *Angielskich* coraz się barziey liczba pomnaża. Gdy tedy Cło do

Skarbu Królewſkiego w Roku 1770. kiedy 7736. Statków przeſzło, 450,890. Talarow przynioſło; wnoſić można, iż Roku zeſzłego do 70,000. więcey nad owę Summę wnieść muſiało.

DONIESIENIE z WARSZAWY DNIA 14. MARCA.

Podaie ſię do wiadomości, iż ſzlachetny Franciſzek Weſzlof, *ożeniwſzy ſię w* Warſzawie *z Panią* Katarzyną Nicińſką *y troie Dzieci zoſtawiwſzy, od lat ſiedmiu iak od niey odſzedł, żadney przez ten przeciąg czaſu o ſobie niedawſzy wiadomości. Jeſt on rodem z* Brunsberga, *ma znak na lewey ręce, dwa palce mały y drugi zroſłe; twarzy pociągłey, białey, dziobatey, włoſow blondynowych, wzroſtu miernego, wieku lat 34. Profeſſyi Fryzyerſkiey; kto by mógł powziąć iaką o nim wiadomość, ſuplikuie ſię dać uwiadomienie do* Warſzawy; *a to pod Kopertą do JmćPana* Giżyckiego, *Patrona Sądow Duchownych y Swieckich.*

W Drukarni Mitzlerowſkiey *świeżo z pod praſy wyſzła* Peletezyna Simona Simonideſa Bendońſkiego, *z Łacińſkiego na Polſki przełożona przez J. X. Xaw:* Zubowſkiego *Kan;* Kurzelowſkiego, *Proboſzcza* Berezyn: *Tam także ſię znayduią (1)* Decyuſza Auſoniuſza, Gracyana Ceſarza niegdyś Nauczyciela Epigrammata, Nadgrobki y Edyllia wybrane, *przekładania J. E. Minaſowicza K. K. 2. Zł: 2.) Stan: Jaworſki Ex-Soc: Jeſu* Specimina litteraria. *4. Złot: 3)* Czynności woienne przez J. Bakałowicza *Indżyniera J. K. Mci 2. Złot:. 4)* Tobiaſz ſtary Tragi-Komedya *w pięciu Aktach Złot: 1. gr. 15. 5)* Poëtarum elegiographorum par nobile, Simon Simonides, & Raymundus Cunich, Raguſinus, nobili Juventuti Polonæ propiſiti in exemplum; præfixa eſt Diſſertatio Chriſauri Philomuſi, de vera carminis elegiaci natura & optima conſtitutione 1. Złot. 15. gr.

Lebrecht Baïer *mieſzkaiący w Kamienicy P. Barona* Dulfuſa *na* Nowym-Mieście, *donoſi że ſię u niego znayduie* Rzymſka *y* Wenecka *Czokolata.* Rzymſkiey *ma dwa gatunki; iednego funt 8. a drugiego 6. Złotych koſztuie;* Weneckiey *zaś funt zawiera w ſobie 16. tabliczek à fl. 8.*